

Sygn. akt VI Gz 190/13

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Hass-Kloc

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2013 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: (...) S.A. w W.

przeciwko: (...) Sp. z o.o. w B.

o zapłatę

w przedmiocie zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Rejonowego

w R.V Wydział Gospodarczy z dnia 5 czerwca 2013 r., sygn. akt

V GC 585/12 w przedmiocie oddalenia wniosku pozwanego zwolnienie od opłaty sądowej od apelacji,

postanawia: oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 5. 06.2012 r., sygn. akt V GC 585/13 Sąd Rejonowy w Rzeszowie V Wydział Gospodarczy oddalił wniosek pozwanego (...) Sp. z o.o. w B. zawarty w złożonej apelacji o zwolnienie go od obowiązku uiszczenia opłaty sądowej od apelacji.

Powyższy wniosek strona pozwana uzasadniła powołując się na brak wolnych środków pieniężnych na uiszczenie przedmiotowej opłaty z uwagi

na toczące się przeciwko niemu postępowania egzekucyjne w wyniku których ma zajęte rachunki bankowe, ruchomości i nieruchomości i nie ma możliwości ich zbycia celem uzyskania środków pieniężnych odpowiadających kwocie opłaty sądowej od apelacji.

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Rejonowy powołując się na treść art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

(Dz.U. z 2005 r., nr 167, poz. 1398, z późn. zm.) podał, że osoba prawna jak również jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną może liczyć na uwzględnienie wniosku, jeżeli wykaże brak dostatecznych środków na uiszczenie stosownych opłat, co winna uczynić poprzez przedłożenie odpowiednich dokumentów uzasadniających takie zwolnienie.

Sąd I instancji wskazał, że wnioskodawca przedłożył jedynie dokumenty wskazujące na dokonane zajęcia jego majątku, które nie spełniają powyższego wymogu i poza w/w dokumentami, nie zaoferował Sądowi żadnych innych dowodów, które wskazywałyby, że nie jest on w stanie ponieść przedmiotowej opłaty, a takimi mogły być chociażby wyciągi z ksiąg bilansów, sprawozdania rachunkowe, wyciągi z kont bankowych.

Obowiązek ponoszenia kosztów sądowych przez podmiot gospodarczy, zdaniem Sądu, jest elementem kosztów prowadzonej działalności gospodarczej, niezbędnych do realizacji i obrony swoich praw oraz dochodzenia swoich roszczeń na drodze sądowej. Dopiero brak efektywnych składników majątkowych, rzeczowych lub finansowych pozywających na uiszczenie stosownych opłat sądowych uzasadnia wnioski o kredytowanie ich przez Skarb Państwa.

Zażalenie na powyższe postanowienie wnioślnik pozwany żądając jego zmiany poprzez uwzględnienie jego wniosku w całości.

W uzasadnieniu zażalenia skarżący podniósł, że we wniosku naprowadził jedynie, że nie posiada w chwili obecnej dostatecznych środków na uiszczenie opłaty sądowej od apelacji, zaś żaden przepis powszechnie obowiązującego prawa nie nakłada na przedsiębiorcę obowiązku odkładania środków finansowych na prowadzenie postępowań sądowych.

Podniósł, że z protokołów zajęcia oraz odpisu z księgi wieczystej wprost wynika, że spółka ma liczne zobowiązania i problemy z ich spłacaniem co skutkuje postępowaniami egzekucyjnymi i jednoznacznie wskazuje, iż spółka nie ma obecnie zdolności kredytowej.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne.

Sąd Okręgowy w całości podzielił stanowisko Sądu I instancji, co do tego że pozwany jest w stanie ponieść żadaną opłatę od apelacji. Jak trafnie zauważył Sąd Rejonowy, wnioskodawca swój wniosek uzasadnił w sposób bardzo ogólny i lakoniczny, nie oferując przy tym, poza dokumentami z obciążeń jego kont bankowych i zajęć komorniczych, żadnych innych dowodów obrazujących całościowo jego sytuację finansowo- majątkową. Należy w związku z tym podnieść, że Sąd zaś nie ma obowiązku prowadzić w tym zakresie szczegółowego postępowania dowodowego, bowiem obowiązek wykazania zasadności wniosku o zwolnienie od kosztów spoczywa na podmiocie, który takiego zwolnienia żąda. Ponadto należy zauważyć, że korzyść ze zwolnienia od kosztów sądowych ma odnieść strona i to ona powinna w sposób sprawny i wszechstronny przedstawić argumenty i dowody na ich poparcie - na rzecz uwzględnienia wniosku.

Skoro ustawodawca uzależnia przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych od wykazania braku dostatecznych środków, to wnioskodawca winien przedłożyć taką dokumentację, na podstawie której Sąd orzekający będzie mógł dokonać ustaleń co do stanu majątkowego wnioskodawcy i oceny podnoszonych przez niego twierdzeń (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17.01.2007 r., I ACz 15/07, LEX nr 516563).

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na fakt, że strona pozwana w niniejszym postępowaniu reprezentowana jest przez profesjonalnego pełnomocnika – radcę prawnego. Winien on zatem pouczyć swego mocodawcę o potrzebie należytego uzasadniania wniosku o zwolnienie od opłaty od apelacji, oraz sposobie wykazania okoliczności na jakie się powołuje w wniosku (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 września 1992 r., I ACz 344/92, OSA.1993/9/63, LEX nr 5581). Mając zaś na uwadze treść zarzutów pozwanego w tym przedmiocie Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że to nie strona dokonuje oceny sytuacji finansowej przez pryzmat zaistnienia przesłanek o których stanowi w/w przepis ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych tylko Sąd, a tej oceny może dokonać tylko poprzez dowody które strona mu zaoferuje. Poza tym taka ocena winna być dokonana poprzez weryfikację sytuacji finansowej strony całościowo, a nie wrywkowo i to tylko w zakresie prowadzonych wobec strony postępowań egzekucyjnych, tak jak chce tego pozwany w niniejszej sprawie. Sąd w takiej sytuacji nie ma odniesienia czy rzeczywiście te okoliczności które podaje pozwany tak wpływają na jego aktualną sytuację finansową, że nie ma on dostatecznych środków na uiszczenie opłaty sądowej od apelacji.

W związku z tym wypada ponownie przywołać treść art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 r., nr 167, poz. 1398, z późn. zm.) na podstawie którego Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie, czego skarżący w mniejszej

sprawie nie uczynił, bo za takie w świetle powyższych rozważań nie można uznać dokumenty które skarżący dołączył do wniosku.

Odnosnie powyższego należy w tym miejscu zaznaczyć, iż w ocenie Sądu treść art. 103 w/w ustawy nie uznaje nieudokumentowania lub nienależytego udokumentowania wniosku przez osobę prawną za brak formalny podlegający rygorowi z art. 130 k.p.c.

Wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych jest pismem procesowym, powinien więc zawierać przedstawienie opisu kondycji finansowej wnioskodawcy wraz z dowodami na poparcie przytoczonych okoliczności (art. 126 § 1 pkt 3 k.p.c.).

Należy podkreślić, iż wystarczające (niewystarczające) udokumentowanie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych przez osobę prawną odnosi się do sfery dowodowej regulowanej przepisami o postępowaniu dowodowym (art. 227-234 k.p.c.), dlatego skutkiem zaniechania wnioskodawcy w tym zakresie jest oddalenie wniosku, a nie jego zwrot (tak też Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 2 października 1998 r., III CZP 34/98, Prok. i Pr. 1999, nr 3, poz. 38).

Na uwagę zasługuje również, że instytucja „prawa ubogich”, jakim jest zwolnienie strony z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, ma charakter wyjątkowy, zwłaszcza w stosunku do przedsiębiorców. Przedsiębiorcy jako profesjonalni uczestnicy obrotu gospodarczego powinni w swych planach finansowych uwzględnić potrzebę ponoszenia stosownych opłat sądowych związaną z obroną swych praw przez sądem i w tym celu gromadzić odpowiednie środki finansowe, ewentualnie dokonać stosownych oszczędności bądź też dokonać odpowiednich przesunięć w swych wydatkach. Planowanie wydatków bez uwzględnienia zasady, o której wspomniano wyżej, jest naruszeniem równowagi w traktowaniu swoich powinności finansowych. Ponadto strona, która realizuje swoje zobowiązania w taki sposób, że wyzbywa się zdolności do zapłaty kosztów sądowych - preferencyjnie traktując inne zobowiązania - nie może oczekiwać uwzględnienia jej wniosku (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28.01.2009 r., I ACz 3/09, LEX nr 516573). Te argumenty podważają zarzut skarżącego o braku istnienia przepisu powszechnie obowiązującego prawa do odkładania środków finansowych na prowadzenie postępowań sądowych.

Na koniec Sąd Okręgowy pragnie dodatkowo zaznaczyć, że opłaty sądowe stanowią rodzaj danin publicznych. Zwolnienia od ponoszenia tego rodzaju danin stanowi odstępstwo od konstytucyjnego obowiązku ich powszechnego i równego ponoszenia, wynikającego z art. 84 Konstytucji RP. Dlatego też zwolnienia mogą być stosowane w sytuacjach wyjątkowych, gdy istnieją uzasadnione powody do przerzucenia ciężaru dotyczącego danej osoby na współobywateli. Z ich bowiem środków pochodzą dochody budżetu państwa, z których pokrywa się koszty postępowania sądowego w razie zwolnienia strony z obowiązku ich ponoszenia (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z 19.03.2010 r., II PZ 34/09, LEX nr 603836).

Reasumując Sąd Okręgowy zażalenie jako bezzasadne – na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. – oddalił, o czym orzeczono w wyżej.

Zarządzenie:

1. Odpis postanowienia doręczyć pełn. pozwanego,
2. Po wykonaniu pkt. 1 akta sprawy zwrócić Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie V Wydziałowi Gospodarczemu